

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

Д. В. БАРАНЕНКО

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Методичні вказівки
до виконання та захисту курсових робіт

Рекомендовано Методичною радою НУК

2025

УДК 343.2/.7(477)(076)
Б24

Автор Д. В. Бараненко, д-р юрид. наук, проф., зав. кафедри теорії та історії держави і права НУК імені адмірала Макарова

Рецензент О. Ю. Дубинський, проф. кафедри морського та господарського права НУК імені адмірала Макарова, д-р юрид. наук, проф., Заслужений працівник освіти України

Рекомендовано Методичною радою НУК

Бараненко Д. В.

Б24 Кримінальне право України : методичні вказівки до виконання та захисту курсових робіт / Д. В. Бараненко. – Миколаїв : НУК, 2025. – 52 с.

Вміщено методичні вказівки до виконання та захисту курсових робіт з навчальної дисципліни «Кримінальне право України». Розроблено для допомоги студентам вищих навчальних закладів, які вивчають дисципліну «Кримінальне право України». Створено відповідно до освітньо-професійної програми «Право».

Призначено для здобувачів вищої освіти освітньо-професійної програми «Право» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 081 «Право».

УДК 343.2/.7(477)(076)

© Д. В. Бараненко, 2025
© Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова, 2025

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	4
2. ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	6
3. ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	11
3.1. Вибір теми.....	11
3.2. Керівництво курсовою роботою.....	17
3.3. Складання плану роботи.....	18
3.4. Збір матеріалу та його опрацювання.....	19
4. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	21
4.1. Опис структурних елементів.....	21
5. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	28
5.1. Загальні принципи оформлення.....	28
5.2. Оформлення таблиць та ілюстрацій.....	29
5.3. Посилання на використані джерела.....	30
5.4. Формування списку використаних джерел.....	31
5.5. Оформлення додатків.....	32
6. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	33
7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ.....	35
8. ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ.....	37
ДОДАТКИ.....	40
Додаток А.....	40
Додаток Б.....	41
Додаток В.....	42
Додаток Г.....	43

1. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Необхідною складовою професійної підготовки майбутнього правника є науково-дослідна робота, яка з одного боку дає змогу здобувачу реалізувати на практиці знання та навички, набуті під час вивчення дисциплін освітньої програми, а з іншого – зорієнтована на його особисте наукове дослідження.

Науково-дослідна робота у вигляді курсової роботи здобувача має комплексний характер, виконується протягом навчального року з подальшим публічним захистом.

Курсова робота є обов'язковою складовою компонентою навчального процесу науково-методичної та професійної підготовки здобувача. Вона виступає формою самостійної науково-дослідної роботи, яка спрямована на перевірку не лише теоретичних і практичних навичок майбутнього фахівця, але і його здатність до вміння працювати із законодавчою базою та науковою літературою, досліджувати, аналізувати, систематизувати, узагальнювати науковий досвід, виводити власні висновки і пропозиції, здійснювати наукові пошуки під керівництвом наукового керівника.

Курсова робота є формою перевірки рівня загальнонаукової та спеціальної підготовки здобувача, його здатності до аналізу й самостійного узагальнення досліджуваних матеріалів із проблематики дослідження, уміння застосувати одержані знання під час правозастосування.

Написання таких досліджень дасть змогу здобувачам:

- систематизувати здобуті теоретичні знання під час навчального процесу;

- перевірити їх практичне застосування;
- мислити науково та креативно під час виведення власних пропозицій і висновків;
- розвивати пізнавальну активність;
- аналізувати практику застосування досліджуваних питань;
- порівнювати різні підходи щодо розв’язання певної правової проблеми;
- надавати пропозиції до врегулювання складних питань правозастосування.

Важливою складовою курсової роботи є правильно обрані методи, що будуть використовуватися під час викладання знайденого та опрацьованого матеріалу. Необхідно провести аналіз чинного законодавства України та зарубіжних країн із застосуванням таких методів, як діалектичного, системно-структурного, компаративістського, історичного, логічного та інших, що сприятиме кращому формуванню у здобувача власної думки, оцінок стосовно тих явищ і фактів, що стали предметом наукової дискусії та висвітлені науковцями у підручниках, монографіях, наукових статтях, коментарях, періодичних виданнях, матеріалах тез конференцій і симпозіумів тощо.

2. ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Виконання курсової роботи зазвичай базується на теоретичних знаннях одержаних під час опанування здобувачем юридичних дисциплін, передбачених навчальним планом вищого навчального закладу. Водночас під час написання такої роботи необхідно більш поглиблено й творчо підійти до розуміння одержаних знань із даної дисципліни, що вимагає використання навичків до самостійного збору та аналізу відповідного законодавства України та практики його застосування. Курсова робота допомагає здобувачу систематизувати одержані теоретичні знання з вивчених дисциплін, упевнитися в якості набутих знань; оволодіти первинними навичками, необхідними для систематизації таких знань та викладення матеріалу в певній логічній послідовності, як наукової роботи; бути здатним послідовно викладати матеріал, посилаючись на провідних учених у даній галузі.

Відповідно на цьому етапі написання наукової роботи можна виявити здатність здобувача самостійно осмислити проблему, обґрунтувати її актуальність та творчо, критично її дослідити; уміти знайти, зібрати, проаналізувати та систематизувати наукові джерела; уміти застосовувати одержані знання з досліджуваної проблематики у практичній площині; уміти формувати власні висновки, пропозиції, рекомендації та шляхи вирішення проблемних питань предмета дослідження.

Основним показником успішної курсової роботи є здатність здобувача продемонструвати, як він опанував сучасні методи наукового дослідження, а також зумів їх використати

у кожному конкретному випадку систематизації та аналізу проблемних питань і правових колізій. Не менш важливим для якості наукового дослідження є вміння проводити аналіз прочитаної наукової літератури, виявляти суперечливі думки із досліджуваного питання, аргументовано підтримувати або заперечувати позиції науковців, до того ж здійснювати власні узагальнення та все це відображати у висновках і пропозиціях дослідження.

Критерії оцінювання курсової роботи містять кілька компонентів, які у своїй сукупності зможуть відобразити повноту написання, виконання та захист такої роботи. Насамперед ураховується якість самого наукового дослідження, чи містить воно наукову новизну, а також здобувач повинен показати вміння захистити сформульовані висновки та пропозиції.

Оформленню курсової роботи також повинна бути приділена особлива увага. Здобувач повинен дотримуватися вимог, які висуваються до оформлення курсової роботи, відповідално ставитися до настанов наукового керівника, що зі свого боку сприятиме виробленню належного стилю виконання таких робіт, виховає вимогливість до себе, закладе певні навички до написання наукового дослідження, що буде йому корисним у можливій подальшій роботі над іншими науковими роботами, а в практичній діяльності – у дотриманні вимог до складання процесуальних документів.

Курсова робота виступає науково-дослідницьким проектом, що повинен чітко містити мету роботи, яка передбачає низку конкретних завдань, які ставляться автором на початку написання. Вирішення вказаних завдань потребує поглибленого вивчення та аналізу чинного законодавства України, вітчизняних і зарубіжних наукових джерел, конкретних прикладів правозастосування, а також власних досліджень об'єкта та з'ясування проблемних питань,

шляхом пропозицій і можливого внесення змін до нормативно-правових актів.

Виконання та оформлення курсової роботи вимагає від здобувача отримання принципів і стандартів, які встановлені у вищому навчальному закладі. Курсова робота – це самостійне наукове дослідження, яке базується на опрацьованому теоретичному матеріалі, узятому з підручників, коментарів, наукових статей, а також на статистичному та практичному матеріалі (офіційні видання, звіти, узагальнення та судові реєстри), що зі свого боку відображено у власних висновках і пропозиціях, належно структуровано й оформлено. Не допускаються механічно списані думки з наукових публікацій, інформація з нормативних документів, електронних ресурсів, які не оформлені належним чином (без посилання), а тим більше шляхом плагіату та видання як власної позиції, тому такі роботи до захисту не допускаються.

Основними завданнями, науково-дослідної роботи (курсолої) є:

- 1) збір та систематизація відповідного законодавства України;
- 2) опрацювання й аналіз наукової літератури та періодичних видань;
- 3) аналіз юридичної практики, закріплення та поглиблення теоретичних знань;
- 4) розвиток аналітичних здібностей;
- 5) виявити ступінь підготовки здобувача до самостійної роботи.

Під час написання курсової роботи здобувачі повинні враховувати наступне:

- 1) виклад матеріалу потребує стислості, логічності й аргументованості, до того ж необхідно уникати надмірного

вживання загальних слів, роз'яснення відомих термінів, бездоказових тверджень, тавтології, невинновданого збільшення обсягу роботи за допомогою розкриття питань, які не стосуються проблематики;

2) спостерігаються випадки низького рівня засвоєння здобувачами змісту правових інститутів, об'єктивних закономірностей їх розвитку, а також суті правових категорій, передбачених чинним законодавством України;

3) недоліком під час написання курсової роботи є використання здобувачем нечинного законодавства, що зі свого боку може призвести до того, що автор залишить поза увагою зміни та доповнення, внесені до національного законодавства за останні роки, не використає найновіші роз'яснення державних органів і судів, а тим самим поверхнево підходить до аналізу змісту правових норм.

Під час написання курсової роботи важливими навичками для професійного юриста є вміння застосовувати норми законодавства у конкретних життєвих ситуаціях. Для цього здобувачу необхідно знати не тільки норми КК України. Буде доцільно ознайомитись з правовими позиціями Верховного суду в кримінальних справах, Постановами Великої Палати Верховного Суду, чинними Постановами Пленуму Верховного Суду України тощо. У цих джерелах аналізуються різні категорії справ, узагальнюється судова практика, містяться предметні посилання на рішення Конституційного Суду України та Європейського суду з прав людини.

Здобувач перед собою повинен поставити завдання, а саме: розкрити основну проблематику досліджуваного питання, виявити суперечності у його розумінні, на підставі самостійного ведення наукового пошуку здійснити аргументоване розв'язання цієї проблеми шляхом застосування норм

чинного законодавства на практиці та за потреби запропонувати можливі зміни до чинного законодавства.

Загальні вимоги виконання курсової роботи передбачають, що всі здобувачі набирають текст на комп'ютері з використанням текстового редактора Word. Робота виконується державною мовою, у разі потреби використання термінів і висловів, можуть уживатися мовою оригіналу, з обов'язковим поясненням їх змісту. Наукова інформація в дослідженні викладається у повному обсязі, обов'язково розкриваються хід та результати дослідження, з детальною вказівкою на методи, які використовувались під час викладення й аналізу матеріалу. Повнота наукової інформації має відбиватися в деталізованому фактичному матеріалі з обґрунтуваннями, історичними екскурсами, з використанням порівняння національного та зарубіжного законодавства, посиланням на твердження провідних науковців і практики застосування досліджуваного питання тощо.

Забезпеченням успішного виконання курсової роботи є співпраця здобувача та наукового керівника. Саме останній стане порадником у правильному виборі методів написання роботи, зібранні необхідної інформації, дасть конкретні методичні поради щодо усунення недоліків, стосовно змісту роботи та її оформлення, грамотності викладення, формулювання основних висновків і пропозицій.

3. ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

3.1. Вибір теми

Вибір теми є важливим початковим етапом у всьому подальшому процесі написання курсової роботи. Цей етап пов'язаний з осмисленням вибору теми, її обґрунтуванням. Здобувачу необхідно обрати саме ту тему, яка найповніше відповідає його науковим і професійним інтересам, узгоджується із здібностями та набутими навичками під час навчального процесу.

Тема курсової роботи повинна бути актуальною, відповідати сучасному стану та перспективам розвитку юридичної науки.

Актуальність теми викликана необхідністю дослідження теоретичного наукового матеріалу, виявлення дискусійних питань, а також установлення практики застосування питань права, аналізі помилок нормотворчої та правозастосовної діяльності, пошуку пропозицій до їх усунення шляхом можливого внесення відповідних змін до чинного законодавства.

Теми курсових робіт визначаються та затверджуються відповідними кафедрами юридичного факультету у відповідності з тими дисциплінами, які ними забезпечуються. Після обрання теми курсової роботи здобувач та науковий керівник узгоджують план виконання курсової роботи. На початковому етапі керівник повинен максимально роз'яснити хід написання курсової роботи та які завдання ставляться перед здобувачем.

Автору роботи необхідно ознайомитись з літературою, яка містить і розкриває проблематику курсової роботи, та підібрати джерела, які будуть використовуватися під час висвітлення проблематики дослідження. Широко та різнопланово складена картотека літератури, дасть змогу більш повно розкрити всі питання, які стосуються досліджуваної проблематики.

Досліджуючи спеціальну літературу, що стосується конкретної теми курсової роботи, не потрібно оминати й загальну літературу. Саме вона дасть змогу виявити та показати місце досліджуваного інституту в системі загальних наукових понять. Тому вивчення матеріалу за обраною темою із загальних джерел дасть змогу виявити основні питання, з якими стикається дана тема, що допоможе вести пошук нового матеріалу.

Аналіз і дослідження наукової літератури необхідно здійснювати за наступними етапами:

- 1) ознайомитися з науковою публікацією в цілому за назвою його заголовку;
- 2) прочитати весь матеріал публікації в порядку послідовності розміщення матеріалу;
- 3) вибірково зупинитися на окремих частинах твору, що найбільше зацікавило автора;
- 4) виписати тези із прочитаного матеріалу, що становить важливість для написання роботи;
- 5) критично оцінити виписаний матеріал, відредагувати його та здійснити запис як фрагмента тексту майбутньої курсової роботи.

Досліджуючи та використовуючи підбрану наукову літературу за тематикою курсової роботи, не слід намагатися лише її запозичувати та прямо цитувати в курсовій роботі. Автору необхідно вміти здійснювати аналіз прочитаного та

виокремлення важливих думок з метою подальшого використання в курсовій роботі. Під час такого процесу здобувач у ході знайомства з різними позиціями щодо проблематики курсової роботи виробляє власні бачення та пропозиції, що надалі повинно стати основою наукового дослідження. Опрацьовуючи законодавчу базу та наукову літературу за обраною темою, необхідно вміти відбирати тільки ту інформацію, яка має безпосереднє відношення до дослідження, а тому може бути цінною і корисною у написанні наукової роботи. Достовірність наукових фактів буде залежати від офіційності оригіналу, від їх цільового призначення та характеру їх інформації. Тому використовуючи та посиляючись на чинне законодавство України, рішення судів, а також інших нормативно-правових актів, слід звертатись до офіційних видань та інтернет-ресурсів, до того ж акцентувати увагу на чинності відповідного документа на момент звернення.

Під час написання курсової роботи автору необхідно звернути увагу, що будь-яке видання наукової літератури, нормативна база чи узагальнююча практика будуть мати свою практичну цінність у написанні курсової роботи. Тому необхідно з'ясувати, на що саме слід звернути увагу, використовуючи ті чи інші джерела.

До фундаментальних наукових джерел, які можуть використовуватися під час написання роботи відносяться монографії, дисертаційні дослідження, наукові посібники, науково-практичні коментарі, збірники тез матеріалів конференцій, круглих столів, симпозіумів, науково-дослідницькі збірники, що видаються навчальними закладами, установами й організаціями з важливих наукових та науково-технічних проблем тощо. Саме ці фундаментальні наукові джерела мають неабияку теоретичну та практичну цінність для

написання курсової роботи, і стануть у нагоді здобувачу як основне джерело достовірної інформації.

Значне місце серед джерел посідають статті та публікації в наукових періодичних виданнях (журналах, альманахах, вісниках тощо), які теж можуть використовуватися під час написання курсової роботи. Але необхідно звернути увагу, що теоретична стаття в галузі гуманітарних наук, і зокрема в юриспруденції, на відміну від природничих або технічних наук, містить різнопланові роздуми авторів, насичена порівняльними елементами, словесними твердження та власними пропозиціями. Достовірність її змісту залежить від використаної інформації та достовірності першоджерел, що використовувались автором під час написання такої статті. Тому досить часто автори викладають свої власні позиції, критикуючи до того ж інші думки, заперечуючи відомі факти, що може призвести до неправильного трактування положень, що призводить до помилковості суджень та встановлення різного роду неточностей. Варто досить критично відноситись до таких трактувань, намагатися розібратись у цьому і правильно оцінити їх зміст, точно встановити істинність суджень автора статті та дати їм відповідну оцінку.

Для посилення актуальності теми наукової роботи необхідно використовувати інформаційні статті. У будь-якій науковій галузі можна ознайомитись із такою статтею, і вона стане інформативним джерелом під час написання курсової роботи. Це зазвичай невелика за обсягом стаття, яка містить певну конкретну інформацію з актуального питання, виклад фактів, повідомлень про певну подію, явище, поняття чи практику застосування того чи іншого інституту в галузі права. До них відносять доповіді, тези, які висвітлені під час виступів на конференціях, симпозіумах, круглих столах, і містять аргументовані, обґрунтовано пояснені та

апробовані відомості, що мають значення як дискусійне питання та пропозиції варті уваги. Відомий доробок наукового професійного автора цієї інформаційної статті буде свідчити про достовірність такої інформації та вартої для використання у написанні курсової роботи.

Наукова робота набуває більш практичного значення та дозволяє не допустити плагіату в разі використання автором цитат, як певної думки автора першоджерела без викривлень та з метою передачі точки зору під час співставлення різних позицій з даної проблематики. Автор повинен збалансовано підійти до використання цитат у роботі, щоб це не була велика їх надмірність, а навпаки доречність під час використання по темі дослідження. Варто, щоб здобувач, цитуючи певні думки науковців, наводив свої аргументи на їх підтримку або, навпаки, заперечував їх доцільність. Тому кількість цитат у роботі, повинна визначатися потребами розробки тематики курсової роботи, і здобувач повинен визначатися чи доречно застосовувати цю цитату в конкретному контексті.

Практичність роботи та її оцінювання буде здійснюватися на підставі використання автором юридичної практики. Здобувачу необхідно провести збір, вивчення та аналіз юридичної практики з проблематики дослідження. Вважається, що саме ця складова є основою курсової роботи, її практичність і полягає, що на підставі такого узагальнення будуть зроблені висновки та пропозиції у змінах до законодавства і правозастосування. Забезпечення цього етапу написання може здійснюватися здобувачем під час проходження практики в органах прокуратури, у поліції, в адвоката і суді тощо. У разі сумнісного ставлення здобувача до проходження практики та використання виділеного часу можливо проаналізувати слідчу та судову практику вирішення кримінальних

справ, ознайомитись із судовою статистикою і за бажанням провести соціологічне дослідження за темою курсової роботи та зібрати необхідну інформацію. У подальшому таке дослідження використовується під час висвітлення теоретичного матеріалу курсової роботи, що підтверджує чи спростовує висловлені позиції науковців. Важливо ознайомитись із методикою проведення таких соціологічних досліджень, оскільки тільки в разі дотримання техніки її проведення буде підтверджуватись результат такого дослідження.

На сьогодні важливим джерелом написання курсової роботи є узагальнення, дайджести та огляди судової практики, які проводяться судами. Тому варто звернути увагу й використати в роботі постанови та правові позиції судів про практику здійснення правосуддя і розгляду конкретних категорій справ. Цінною є інформація, яка містить аналіз і узагальнення судової практики із роз'ясненнями судам з питань застосування чинного законодавства України під час розгляду конкретних справ. З ними можна ознайомитись на офіційному сайті всіх судів – Судова влада України – URL: <https://court.gov.ua/>.

Здобувачу варто використати під час написання курсової роботи бюлетені судової практики, оскільки там аналізуються судові помилки, друкуються питання та відповіді правозастосування, наводяться цікаві приклади, що можуть бути використані в роботі, як конкретна судова ілюстрація проблематики досліджуваного питання (у тому числі національною асоціацією адвокатів, адвокатськими об'єднаннями, бюро, практикуючими адвокатами). У допомозі в пошуку конкретних прикладів судових рішень стане Єдиний Державний реєстр судових рішень (URL: <https://reyestr.court.gov.ua>).

Здобувач повинен опанувати техніку пошуку за різними правилами, що дасть змогу швидко та саме за тематикою знайти відповідне рішення.

3.2. Керівництво курсовою роботою

Науковий керівник допомагає в підготовці, написанні та успішному захисті курсової роботи. Його завдання на цьому етапі скерувати у правильному руслі виконання такої роботи, допомогти студенту впоратись із поставленими завданнями, що, відповідно, надалі відобразиться на успішному захисті та відповідному оцінюванні наукової роботи. Для керування курсовими роботами на кафедрі теорії та історії держави і права факультету морського права Національного університету кораблебудування імені адмірала Макарова затверджуються наукові керівники із професорсько-викладацького складу.

Науковий керівник курсової роботи для виконання поставлених завдань виконує такі функції:

- 1) подає на кафедру, відповідно до спеціальності та профілю кафедри, теми курсових робіт;
- 2) у разі обрання теми курсової роботи встановлює здобувачу завдання із зазначенням терміну його виконання;
- 3) надає здобувачу допомогу в розробці календарного графіка роботи на весь період її виконання;
- 4) пропонує здобувачу скласти план курсової роботи, у разі потреби вносити корективи до змісту та структури;
- 5) рекомендує необхідну наукову літературу, указує на можливість використання інтернет-ресурсів, довідкові й архівні матеріали, законодавчу базу та інші джерела з теми;
- 6) проводить консультації та дає відповіді здобувачу на питання, які виникають під час написання курсової роботи;
- 7) здійснює контроль за виконанням курсової роботи у відведені строки.

Основним завданням, яке стоїть перед науковим керівником – це допомогти здобувачу правильно навчитися виконувати самостійну науково-дослідницьку роботу. Комунікація з науковим керівником з питань виконання курсової роботи здійснюється особисто або за допомогою електронної пошти викладача – наукового керівника.

3.3. Складання плану роботи

Після вибору теми здобувачу необхідно скласти план курсової роботи.

Саме відповідно до плану і буде здійснюватися виклад матеріалу за обраною темою наукової роботи. Правильно складений план курсової роботи дозволить розкрити лише тільки ті питання, які стосуються теми, а також забезпечить чіткість і послідовність викладу матеріалу, убезпечить від повторюваності інформації та дублювання його у кожному розділі, а також дозволить у цілому правильно організувати самостійну роботу.

Складання плану не повинно відбуватися без попереднього ознайомлення із темою курсової роботи та літературою, яка буде використовуватися під час написання такої роботи. Необхідно попередньо ознайомитися з науковою літературою, звернутись до підручників, коментарів, для того, щоб зрозуміти зміст теми, виокреслити її місце та значення в системі відповідної дисципліни.

З метою більш чіткого визначення кола питань, які необхідно розкрити в курсовій роботі, доцільно розділи поділити на підрозділи, а якщо необхідно, то і на пункти (підпункти).

Структура плану залежить від теми курсової роботи, але зазвичай включає в себе вступ, розділи, які між собою логічно взаємопов'язані та розкривають тему, підрозділи,

висновки до розділів, загальні висновки, список використаних джерел, додатки.

План повинен бути вміру деталізований і не варто його поділяти на велику кількість підрозділів і пунктів (підпунктів). Виклад інформації в цьому випадку може відбуватись у межах розділів, що створить більш цілісну систему викладу матеріалу та прослідковування єдиної думки до пояснення проблемних питань. Не варто один із розділів у плані називати темою курсової роботи.

Розділи повинні у своїй цілісності забезпечити характеристику всієї досліджуваної теми.

Здобувач складає план самостійно, але обов'язково узгоджує з науковим керівником. Останній може допомогти із складанням плану, внести корективи і звернути увагу саме, на чому повинен зосередитись здобувач під час виконання такої роботи. Не варто розпочинати написання курсової роботи без такого узгодження, оскільки неправильно складений план може відобразитись на якості виконання та захисту роботи.

3.4. Збір матеріалу та його опрацювання

Наступним етапом виконання курсової роботи є збір матеріалу, а саме: пошук літератури, законодавчої, нормативної бази й іншого інформативного матеріалу, який буде використовуватися та слугувати базою такого дослідження. Здобувач здійснює опрацювання літератури, робить нотатки, виписує основні ідеї, які є важливими за темою дослідження. Варто не забувати виписувати прізвища авторів та їх джерела, з яких запозичений матеріал, оскільки це наприкінці повинно бути відображено в посиланнях у роботі та списку використаних джерел.

Таким чином буде сформовано робочий матеріал, який необхідний для написання роботи. Зібраний матеріал

потрібно класифікувати і згрупувати за конкретними питаннями, які будуть висвітлені в основних розділах роботи.

Необхідно звернути увагу, що в наукових джерелах з'являються нові публікації, які можна знайти в журналах, збірниках, часописах або в інтернет-ресурсах (наприклад, Google Академії). Здобувачу потрібно максимально доповнити список літератури останніми публікаціями, які саме розкривають сучасні проблеми правозастосування та їх розв'язання. Особливе значення посідає опрацювання записів у процесі їх накопичення. Необхідно окремо для кожного розділу роботи створити папку, у якій розміщувати виписки в послідовності, що відповідає викладенню матеріалу. Після повного збору всієї літератури та матеріалів буде зроблено повний бібліографічний опис, що складатиме список використаних джерел.

Для практичної складової курсової роботи необхідно буде зібрати та систематизувати практичний матеріал у галузі юриспруденції. Здобувач може збирати та систематизувати інформацію за темою роботи під час проходження практики, а також самостійно звертаючись до офіційних видань статистичних даних, річних звітів, реєстрів тощо. Під час збирання наукового та практичного матеріалу слід дотримуватися наступних правил: інформація повинна бути повною, порівняльною та достовірною. Зібраний практичний матеріал потрібно проаналізувати, указати на важливість для досліджуваної проблематики, бути максимально взятим за останній період (щонайменше за останні 5 років). На підставі проведеного аналізу, необхідно практичний матеріал підсумувати, зробити загальні висновки, внести пропозиції до правозастосування. На цьому підготовчий період завершується, і на підставі зібраного та опрацьованого матеріалу здобувач може переходити до основного етапу – написання курсової роботи та її оформлення.

4. ВИМОГИ ДО СТРУКТУРИ ТА ЗМІСТУ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1. Опис структурних елементів

Курсова робота повинна містити такі структурні елементи:

- титульний аркуш;
- зміст;
- перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за потреби);
- вступ;
- основну частину (розділи та підрозділи, пункти, підпункти – за потреби);
- висновки до розділів;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за потреби).

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш.

На титульному аркуші роботи вказуються: Міністерство освіти і науки України; Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова; факультет морського права; кафедра (теорії та історії держави і права), на якій виконується курсова робота; назва теми; прізвище ім'я та по батькові (повністю) автора роботи із зазначенням номера академічної групи та форми навчання; прізвище та ініціали наукового керівника із зазначенням наукового ступеня та вченого звання; місце для підпису наукового керівника;

формуляр для оцінки; формуляр для членів комісії; місце та рік написання роботи (дод. А).

Наступною сторінкою курсової роботи є її зміст. Він складається з необхідних елементів: вступу, розділів, підрозділів, пунктів (підпунктів), висновків, списку використаних джерел, додатків.

Усі пункти змісту повинні містити найменування та номери початкових сторінок (дод. Б).

Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів.

Якщо в курсовій роботі здобувач використовує скорочення, специфічну термінологію, нові символи, позначення, які необхідно розшифрувати й подати на початку роботи у вигляді окремого списку, який необхідно розмістити перед вступом. Крім того, такі скорочення дозволять позбавити повторів та завантаженості матеріалу повними назвами кодексів, коментарів, назв державних установ, судів тощо.

Вступ розкриває зміст і стан обраної наукової проблеми та її значимість на сьогодні, обґрунтування необхідності проведення дослідження, указується теоретичне та практичне значення. Структура вступу повинна містити наступні складові частини: актуальність теми дослідження, загальну характеристику стану дослідження даної проблеми (указується перелік науковців, які досліджували дану проблематику), мету та завдання роботи, об'єкт і предмет дослідження, указуються методи, які використовувались під час написання роботи, структуру роботи.

Актуальність теми дослідження. Автору необхідно обґрунтувати вибір теми, указати на своєчасність та соціальну доцільність дослідження, зазначити, що з проблеми є відомим, а що необхідно дослідити. Ступінь стану

дослідження даної проблематики розкривається на підставі аналізу наукових публікацій учених з даного питання.

Мета роботи окреслює кінцевий результат, на який спрямоване науково-практичне дослідження і повинна узгоджуватися з назвою курсової роботи, а також має чітко вказувати, що саме прагне досягти автор.

Метою дослідження є встановлення, виявлення наукових та теоретичних фактів, перевірка закономірностей, обґрунтування найбільш ефективних шляхів практичного застосування норм національного законодавства. Мету окреслюють, застосовуючи наступні терміни: «прослідкувати», «встановити», «визначити», «дослідити», «виявити», «обґрунтувати», «порівняти», «довести», «перевірити», «розробити» тощо.

Завдання роботи – це певні етапи дослідницької роботи, які спрямовані на досягнення вказаної мети. Зазвичай завдання повинні відображати запланований зміст курсової роботи, і кожен розділ, підрозділ, пункт (підпункт) повинні визначати конкретне завдання роботи. Формулювання дослідницьких завдань слід робити якомога ретельніше, оскільки опис їх розв'язання становитиме напрями дослідження. На підставі розв'язаних завдань будуть формуватися основні висновки роботи.

Відповідно до мети здобувач повинен вирішити певні завдання: визначити залежності між факторами; провести зв'язок між явищами; прослідкувати проблеми та розробити пропозиції для усунення недоліків; запропонувати шляхи вдосконалення чинного законодавства; охарактеризувати обставини, які впливають на правозастосування; простежити історичний розвиток тощо.

Перелік завдань створюється у формі перерахування, починаючи зі слів, наприклад, «уточнити поняття ...»,

«дати визначення ... », «проаналізувати генезу ... », «виявити форми ... », «розробити типологію ... », «охарактеризувати засоби ... » та ін.

Наступною складовою вступу виступають об'єкт та предмет наукового дослідження.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, правові явища, процеси, які лежать в основі досліджуваної проблеми, вивчення чого становить практичний інтерес для дослідження і науки загалом.

Предметом дослідження є те конкретне, що необхідно дослідити безпосередньо в межах об'єкта; те, чим зумовлено існування об'єкта, регламентовано та доктринально аргументовано.

Під час визначення об'єкта та предмета дослідження, автору необхідно звернути увагу, що це категорії наукового процесу, які співвідносяться між собою як загальне та часткове. У межах об'єкта виокремлюється та його частина, яка виступає як предмет дослідження. Основна увага автора курсової роботи повинна бути спрямована на розкриття предмета дослідження.

Методи дослідження – це конкретний систематизований комплекс засобів, прийомів, процедур, які застосовуються науковим дослідником для досягнення поставленої мети.

Використання методів дослідження як загальних теоретичних, так і спеціальних емпіричних дасть змогу автору курсової роботи більш повно розкрити всі аспекти досліджуваної проблеми. Достовірність результатів зможе забезпечитися саме за допомогою різноманітного спектра методів і прийомів.

У курсовій роботі наводиться перелік методів дослідження для досягнення, які використовувалися для досягнення поставленої мети. Але до того ж вони не просто

перераховуються відірвано від змісту роботи, а коротко та змістовно визначається, що саме досліджувалось та розкривалось тим чи іншим методом.

Це дасть змогу пересвідчитися у логічності та прийнятності вибору саме цих методів.

Основна частина курсової роботи – це повна інформація та викладений матеріал про об'єкт (предмет) дослідження, які є необхідними й достатніми для розкриття змісту обраної проблеми та її результатів. Основна частина курсової роботи складається із розділів, які повинні охопити весь зібраний та опрацьований матеріал наукового дослідження. Для кращого викладу матеріалу та підведення підсумків розділи роботи можна поділити на підрозділи, а за потреби на пункти (підпункти).

Кожен розділ роботи повинен містити закінчену інформацію та сформульовані власні висновки. У кінці кожного розділу автор виводить власні висновки, які можуть продовжуватись одразу після тесту розділу, без виокремлення з нової сторінки.

Викладення матеріалу підпорядковується запланованим завданням, що чітко визначались автором на початку виконання роботи.

Висновки до курсової роботи є завершальним етапом обробки матеріалу, шляхом проведення узагальнення та викладення теоретичних і практичних результатів дослідження. Одразу після основної частини курсової роботи, з нової сторінки розпочинаються загальні висновки.

Загальні висновки повинні містити стислий виклад теоретичних і практичних результатів, які отримав автор роботи в ході виконання дослідження, обґрунтування перспектив проведення подальших досліджень. У висновках не допускається посилення на інших науковців, застосування цитат

і вживання загальновідомих понять та істин. У висновках оцінюється стан досліджуваного в курсовій роботі питання. Крім того, наводяться одержані результати дослідження, указуючи на наукову, практичну, соціальну цінність. Загальні висновки курсової роботи повинні відповідати запланованим завданням і узгоджуватись із ними. Висновки можуть включати в себе і практичні пропозиції, що підвищує цінність теоретичних матеріалів.

Список використаних джерел є не менш важливою складовою курсової роботи. Зібраний науковий і практичний матеріал з проблематики дослідження буде відображати самостійну творчу роботу здобувача. До списку джерел необхідно включати ті з них, які безпосередньо використовувались автором під час написання курсової роботи. Не допускається штучне збільшення обсягу списку джерел загальними підручниками, енциклопедіями, словниками та іншими матеріалами, які не використовувались. Якщо автор використовує такі джерела, то необхідно наводити посилання в тексті курсової роботи.

У загальному списку використаних джерел автор повинен указати для підручників, посібників, монографій, науково-практичних коментарів тощо загальну кількість сторінок видання. У випадку використання наукових статей, матеріалів конференцій, симпозіумів, круглих столів тощо, указується діапазон сторінок, у межах яких міститься публікація. Якщо в роботі міститься посилання на джерело, яке розміщено в інтернеті, то обов'язково потрібно вказати заголовок, прізвище автора (за наявності) та повну адресу інтернет-сторінки.

Список використаних джерел складається у відповідності до ДСТУ 8302:2015. «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила

складання» з урахуванням правок (код УКНД 01.140.40) (дод. Г). Для полегшення процедури оформлення наукових джерел відповідно до вимог можна використовувати спеціалізовані інтернет-портали.

Додатки.

Одразу після списку використаних джерел (за потреби) розміщуються додатки. Це допоміжні або додаткові матеріали, які завантажують текст основної частини курсової роботи, проте необхідні для повноти її сприйняття. Додатки можуть виступати у формі таблиць, ілюстрацій, графіків, вірців документів, мап, анкет опитування, статистичних даних тощо.

До додатків не можна включати бібліографічний список використаних джерел, допоміжні покажчики всіх видів, довідкові коментарі та примітки, які не є додатками до курсової роботи.

5. ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

5.1. Загальні принципи оформлення

Виконання курсової роботи здійснюється українською мовою. Під час викладення матеріалу курсової роботи необхідно дотримуватися принципу пропорційності, який полягає у дотриманні приблизного співвідношення між обсягами окремих частин роботи. Вступ і висновки можуть складати до 5-ти сторінок, на основну частину роботи відводимо 25–35 сторінок, титульний аркуш і зміст роботи займає по одній сторінці. У разі неможливості скорочення курсової роботи у зв'язку із досить широкою темою дослідження за погодженням з науковим керівником можливий інший обсяг.

Заголовки структурних частин курсової роботи **ЗМІСТ, ВСТУП, РОЗДІЛ, ВИСНОВКИ, СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ, ДОДАТКИ** пишуть великими літерами відцентровано та виділяють жирним шрифтом.

Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої), виділяють жирним шрифтом (без курсивного виділення) та розміщують з абзацного відступу. Не слід ставити крапку наприкінці заголовка. Якщо в назві заголовку необхідно зазначити два або більше речень, то їх слід розділити крапками. Не допускається підкреслювати речення заголовку та здійснювати перенос його слів.

Технічними вимогами до оформлення курсової роботи є наступне: текст набирається на аркуші паперу формату А4 (210 × 297 мм) шрифтом Times New Roman 14,

міжрядковий інтервал – 1,5 (29–30 рядків на сторінку). Необхідно дотримуватися таких розмірів поля: ліве – 30 мм, праве – 10 мм, верхнє і нижнє – 20 мм. Кожна сторінка курсової роботи повинна бути пронумерована (крім титульного аркуша). Нумерація сторінок подається арабськими цифрами вгорі сторінки праворуч.

Кожен розділ починається з нової сторінки, а підрозділи та пункти (підпункти) можуть продовжуватися по тексті роботи. Відстань між назвами розділу та першого підрозділу, між останнім і текстом має становити 1 рядок. Перед назвами наступних підрозділів, пунктів (підпунктів) відстань має становити 2 рядки. Додатки до курсової роботи розміщуються після списку використаних джерел і їх нумерація не проводиться. Кожен розділ курсової роботи розпочинають з нової сторінки словом «РОЗДІЛ». З нового рядка друкується заголовок розділу. У разі виокремлення підрозділів, пунктів (підпунктів) їх слід нумерувати в межах кожного розділу. Нумерація підрозділу повинна складатися з порядкового номера розділу та номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Наприкінці номера підрозділу повинна стояти крапка, наприклад: 2.1. (тобто перший підрозділ другого розділу). Заголовок підрозділу необхідно розміщувати у цьому ж рядку. Кожен розділ курсової роботи повинен завершуватись короткими висновками, які розпочинаються з нового абзацу жирним шрифтом. Тобто висновки до розділів не друкуються з нової сторінки, а є продовженням відповідного розділу.

5.2. Оформлення таблиць та ілюстрацій

Курсова робота буде більш інформативною, якщо здобувач під час її написання буде демонструвати опрацьований

матеріал у таблицях, ілюстраціях, технічних рисунках, схемах, графіках, діаграмах тощо.

Після викладених матеріалів, які будуть використані у схемах чи таблицях, їх необхідно розміщувати одразу після першого згадування про них у тексті або (за потреби) на окремій сторінці, то необхідно розміщувати з поворотом за годинниковою стрілкою. У разі розміщення ілюстрацій або таблиць на окремих сторінках курсової роботи їх необхідно включати до загальної нумерації сторінок.

Статистичний матеріал та інші цифрові відомості варто оформлювати у вигляді таблиць. Таблиця повинна містити назву вказаної інформації, яку слід розміщувати над нею. Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. Над таблицею в правому верхньому куті розміщується напис «Таблиця» з відповідним заголовком, який починається з великої літери. Нумерація таблиці повинна відповідати номеру розділу і відповідного порядкового номера, наприклад: Таблиця 1.1 (тобто перша таблиця першого розділу). Якщо потрібно перенести частину таблиці на іншу сторінку, слід указати «продовження таблиці» і вказується номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.1».

5.3. Посилання на використані джерела

Вимогою до курсової роботи є те, що автор обов'язково повинен робити посилання на використані джерела. У разі використання цитат або висловів, таблиць чи ілюстрацій із підручників, монографій чи інших джерел здобувач робить посилання із вказівкою на джерело та конкретну сторінку.

Цитати з наукового джерела, які наведені дослівно, беруться в лапки («...»). У випадку використання тексту, що наводиться не дослівно, а за допомогою власних

тракувань і слів, необхідно зберегти його зміст та основну ідею. По завершенню цитування або цифрової інформації у квадратних дужках подається порядковий номер використаного джерела у загальному списку використаних джерел, а далі через кому – сторінка, де зазначена цитата (наприклад, посилання [3, с. 24] означає, що цитата використана із джерела, указанного у списку використаних джерел під номером 3 на сторінці 24).

Допускаються посторінкові посилання, але це необхідно узгодити з науковим керівником курсової роботи. Використання ілюстрацій, формул і таблиць не повинні бути запозиченням (плагіатом), тому вимагають теж посилання на конкретне джерело.

5.4. Формування списку використаних джерел

На початку написання курсової роботи автор займається збором літератури, яку буде використовувати під час виконання такої роботи. У підсумку необхідно сформувати список використаних джерел, що є обов'язковим елементом курсової роботи. До списку джерел необхідно включати лише ті з них, які справді використовувалися під час написання курсової роботи. Широкий діапазон списку дає уявлення про те, наскільки детально здобувач зумів вивчити стан досліджуваної проблеми та глибоко володіє предметом дослідження.

До списку використаних джерел подаються нормативно-правові акти, підручники, посібники, науково-практичні коментарі, статті із журналів, збірників, часописів, довідників тощо, що використовувалися під час виконання курсової роботи (не менше 25-ти найменувань). Порядок укомплектування встановлюється певними правилами оформлення списку бібліографічних джерел.

За узгодженням із науковим керівником, список використаних джерел можна формувати одним із таких способів:

- у порядку появи посилань у тексті;
- в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

Відомості про джерела, включені до списку, треба подавати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць. Бібліографічний опис джерел складають відповідно до чинних стандартів з бібліотечної та видавничої справи.

5.5. Оформлення додатків

Допоміжні або додаткові матеріали тексту основної частини курсової роботи, які необхідні для повноти її сприйняття, можуть оформлюватись у додатках. Останні оформляються після списку використаних джерел як продовження курсової роботи.

Додатки розміщуються за послідовністю появи посилань у тексті. Додаток позначається великою літерою української абетки (наприклад, Додаток А, Додаток Б). До того ж додатки обов'язково повинні мати назви, які пишуться вгорі малими літерами (починаються з великої, вирівнюються за правим краєм із курсивним виділенням тексту). Над заголовком малими літерами з першої великої пишуть слово «Додаток» і велику літеру, що позначає додаток (форматування таке ж як у назви додатка).

Після назви додатка відстань до тексту, таблиці, графіка тощо має становити 2 рядки.

6. ЗАХИСТ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Завершальним етапом виконання курсової роботи є її публічний захист.

Після завершення курсової роботи автор надсилає її науковому керівнику для перевірки всіх необхідних вимог. Науковий керівник виконану роботу особисто надсилає для перевірки на плагіат відповідальній особі по кафедрі. У разі перевірки та схвалення керівник допускає її до захисту або не допускає. Перевірка здійснюється в системі Unicheck, згідно з відповідним положенням, яке діє в університеті. Після отримання позитивного висновку (оригінальність роботи понад 70 %) перевірки курсової роботи на плагіат здобувач надсилає роботу у форматі PDF на відповідну кафедру для реєстрації та подальшого її архівування.

Публічний захист курсової роботи відбувається на відкритому засіданні комісії кафедри із захисту курсових робіт, у складі керівника та зазвичай трьох викладачів кафедри.

Під час публічного захисту курсової роботи здобувачу надається час на виступ для розкриття змісту курсової роботи (але не більше 10-ти хв). У виступі автор повинен зосередитись на основних питаннях досліджуваної проблеми. До того ж основний акцент ставиться на висновках, які сформульовані відповідно до поставлених завдань дослідження.

Під час захисту здобувач може використовувати презентації, що реалізуються у формі таблиць, діаграм, схем. Одразу після виступу здобувача науковий керівник, а також інші члени комісії можуть задавати питання за досліджуваною

тематикою. На завершення виступу науковий керівник подає коротку характеристику ходу виконання роботи, висловлює свою позицію та оцінює виконану роботу.

Після обміну думками членами комісії, здобувачу надається заключне слово для захисту своєї позиції щодо поставлених у процесі обговорення курсової роботи питань. Він може погодитись або не погодитись з висловленими оцінками, може аргументувати власну позицію або залишитись із своєю думкою.

Результати публічного захисту курсової роботи визначаються оцінюванням якості та термінів виконання роботи й рівня її захисту. Критерієм оцінювання курсової роботи будуть завершеність і оформлення відповідно до вимог курсового дослідження, вільного володіння матеріалом, упевнений виступ на публічному захисті, чіткість відповідей, глибоке розуміння теми тощо.

7. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Оцінка «А» (90–100 балів) виставляється за ґрунтовно виконану роботу (відповідно до всіх необхідних вимог), коли здобувач вільно оперує викладеним матеріалом з обраної теми, володіє законодавчими та науковими термінами, у роботі комплексно використав наукові джерела, усе відповідне законодавство, судові рішення, дослідження провів на підставі методів наукового дослідження, чітко відповідає на поставлені питання членами комісії і досить упевнено аргументує власні позиції.

Оцінка «В» (80–89 балів) виставляється за ґрунтовно виконану роботу відповідно до встановлених вимог, коли здобувач оперує викладеним матеріалом з обраної теми, володіє законодавчими та науковими термінами, у роботі комплексно використав наукові джерела, відповідне законодавство, судові рішення, дослідження провів на підставі методів наукового дослідження, не зовсім чітко відповідає на поставлені питання членами комісії і не наводить вичерпну відповідь, аргументує власні позиції.

Оцінка «С» (70–79 балів) виставляється за виконану роботу з деякими відхиленнями відповідно до встановлених вимог, коли здобувач не повною мірою розкрив зміст проблематики, не досяг усіх завдань, які ставились перед курсовою роботою. Під час захисту не відповідає на всі питання, поставлені членами комісії, не може аргументувати всі запропоновані власні позиції.

Оцінка «D» (60–69 балів) виставляється за виконану роботу із суттєвими відхиленнями відповідно до

встановлених вимог, коли здобувач не повною мірою розкрив зміст досліджуваної проблематики, не використав відповідні джерела, більшість завдань, поставлених перед дослідженням не досягнуті, немає власних позицій у роботі. Не досяг усіх завдань, які ставились перед дослідженням. Під час захисту не відповідає на всі питання, поставлені членами комісії, недостатньо переконливо захищає висновки викладені в роботі, не може аргументувати всі запропоновані власні позиції.

Оцінка «Е» (50–59 балів) виставляється за виконану роботу із суттєвими відхиленнями відповідно до встановлених вимог, коли здобувач не використав відповідні джерела досліджуваної теми, більшість завдань, поставлених перед дослідженням не досягнуті, немає власних позицій у роботі, висновки по роботі не відповідають змісту. Під час захисту майже не відповідає на питання, поставлені членами комісії, не зовсім орієнтується у змісті курсової роботи.

Оцінка «Fх» (35–49 балів) виставляється за виконану роботу із суттєвими відхиленнями відповідно до встановлених вимог, коли здобувач використав мінімальну кількість джерел, більшість завдань, поставлених перед дослідженням не досягнуті, немає власних позицій у роботі, висновки по роботі не відповідають змісту. Під час захисту не відповідає на питання, поставлені членами комісії, не орієнтується у змісті курсової роботи, що свідчить про те, що автор не володіє матеріалом з обраної для наукового дослідження теми.

8. ТЕМИ КУРСОВИХ РОБІТ

1. Основи кваліфікації кримінальних правопорушень.
2. Кримінальні правопорушення (злочини) проти основ національної безпеки.
3. Державна зрада.
4. Диверсія та шпигунство.
5. Колабораційна діяльність.
6. Середньої тяжкості тілесне ушкодження.
7. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи.
8. Умисне вбивство.
9. Привілейовані склади умисних убивств.
10. Убивство через необережність.
11. Тяжке тілесне ушкодження.
12. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.
13. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав та свобод людини і громадянина.
14. Кримінальні правопорушення проти довкілля.
15. Розбій.
16. Вимагання.
17. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.
18. Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.
19. Крадіжка.
20. Шахрайство.

21. Хуліганство.

22. Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

23. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу.

24. Зловживання владою або службовим становищем.

25. Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою.

26. Кримінальні правопорушення у сфері професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.

27. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

28. Торгівля людьми.

29. Кримінальні правопорушення проти трудових прав.

30. Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем.

31. Бандитизм.

32. Тероризм.

33. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.

34. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини).

35. Кримінальні правопорушення проти правосуддя.

36. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку: групове порушення громадського порядку, масові заворушення та заклики до дій, що загрожують громадському порядку.

37. Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів.

38. Сутенерство або втягнення особи в заняття проституцією.

39. Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами.

40. Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів).

* Наведений перелік тем курсових робіт не є вичерпним. За погодженням з науковим керівником студент може запропонувати власну тему курсової роботи.

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

Зразок титульного аркуша курсової роботи

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
ІМЕНІ АДМІРАЛА МАКАРОВА
ФАКУЛЬТЕТ МОРСЬКОГО ПРАВА
Кафедра теорії та історії держави і права

КУРСОВА РОБОТА

на тему:

Ухилення від відбування покарання

Виконала:

Студент групи _____ д.ф.н.

Петренко Ірина Іванівна

Науковий керівник:

д.ю.н., проф. Іваненко А. А.

(підпис керівника)

Оцінка:

Національна шкала: _____

Кількість балів: _____

ECTS: _____

Члени комісії:

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

Миколаїв – 2025

Зразок сторінки переліку умовних скорочень

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

КУ – Конституція України
ЗУ – Закон України
ЦК – Цивільний кодекс
ЦПК – Цивільний процесуальний кодекс
КК – Кримінальний кодекс
КПК – Кримінальний процесуальний кодекс
ГПК – Господарський процесуальний кодекс
ПУ – Президент України
ВРУ – Верховна Рада України
КМУ – Кабінет Міністрів України
КСУ – Конституційний Суд України
ЄСПЛ – Європейський суд з прав людини
НАБУ – Національне антикорупційне бюро України
БЕБ – Бюро економічної безпеки
ЄДРСР – Єдиний державний реєстр судових рішень
НБУ – Національний банк України
СБУ – Служба безпеки України
ДБР – Державне бюро розслідувань
ДМСУ – Державна міграційна служба України
ДФСУ – Державна фіскальна служба України

ДОДАТОК В

Зразок оформлення змісту курсової роботи

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ЗАГАЛЬНОТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ	
УХИЛЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ.....	5
1.1. Генеза кримінально-правової відповідальності за ухилення від покарання.....	5
1.2. Поняття, зміст і форми ухилення від покарання.....	8
Висновки до розділу 1	11
РОЗДІЛ 2. КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА	
ВИДІВ УХИЛЕННЯ ВІД ПОКАРАННЯ ЗГІДНО	
З КРИМІНАЛЬНИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ	12
2.1. Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі	12
2.2. Ухилення від відбування покарання у вигляді обмеження волі та у вигляді позбавлення волі	15
Висновки до розділу 2	18
РОЗДІЛ 3. КРИМІНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ УХИЛЕННЯ	
ВІД ПОКАРАННЯ	19
3.1. Детермінанти ухилення від покарання.....	19
3.2. Кримінологічна характеристика осіб, що ухиляються від покарання	22
3.3. Правове регулювання, суб'єкти та рівні протидії ухилення від покарання	25
Висновки до розділу 3	29
ВИСНОВКИ.....	30
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	33
ДОДАТКИ	40

Приклади оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел

Характеристика джерела	Приклад оформлення
1	2
КНИГИ: Один автор	1. Жаровська Г. П. Транснаціональна організована злочинність в Україні: феномен, детермінація, протидія : монографія. Чернівці : Чернівецький національний університет, 2018. 568 с. 2. Мельник М. І. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України: із змін. та доп. на 20 лютого. 2019 р. 11-те вид., перероб. та доп. Київ : Дакор, 2019. 1360 с. 3. Block A. Business of Crime: Documentary Study of Organized Crime in the American Economy. Boulder, CO: Westview, 1991. 326 p.
Два автори	1. Мельник М. І., Хавронюк М. О. Кримінальне право України. Київ : Юрінком Інтер, 2016. 293 с. 2. Максимов С. В., Макарова Т. К. Суб'єкти кримінальної юстиції : практ. посіб. Харків : Право, 2019. 189 с. 3. Маначинський О. Я., Соболев А. А. Військова безпека України і вплив на неї геополітичних факторів. Київ : НІСД, 1997. 155 с.
Три автори	1. Власов П. П., Комарова Д. С., Побережник О. В. Ухилення від сплати аліментів : монографія / за ред. П. П. Власова. Харків : Персей, 2017. 222 с. 2. Глушков В. О., Бантишев В. С., Харитонов Є. І. Злочини проти основ національної безпеки України / Служба безпеки України. Харків : Право, 2017. 139 с.
Чотири автори	1. Стрельцов Є. Л., Балабанова Д. В., Туляков В. О., Мірошніченко Н. О. Призначення покарання за сукупністю злочинів: теоретико-прикладне дослідження : монографія. Одеса : Брайт, 2011. 288 с. 2. Принципи кримінального права: проблеми теорії та практики : монографія / Ю. В. Баулін та ін.; Харків : Юридична академія. Харків : Юрист, 2015. 451 с.

Продовж. Додатка Г

1	2
Автор(и) та редактор(и) / упорядник(и) або перекладач(і)	1. Правові наслідки засудження особи за межами України: національний та міжнародний аспекти / за заг. ред. С. Т. Товмача, М. В. Трухіна, М. Л. Маскова. Тернопіль : Право, 2018. С. 261–272. 2. Бантинова О. М. Міжнародне публічне право : підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. / за ред. проф. С. К. Ховріна та доц. І. А. Шульженко. Харків : Право, 2001. 319 с. 3. Стрельцов Є. Л. Вибрані праці / упоряд. З. С. Континева, О. Ж. Вариніва. Одеса : Право, 2013. 356 с. 4. Беккариа Ч. О преступлениях и наказаниях / вступ. ст. К. Т. Ромова ; пер. с итал. Т. С. Власенка. Киев : Деюре, 2012. 240 с.
Без автора	1. Кримінальний кодекс України: наук.-практ. комент. / редкол.: М. І. Мельник та ін. 5 вид., перероб. Харків : Пріус, 2014. 1028 с. 2. Транснаціональна організована злочинність: міжнародний досвід і його актуальність для України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 10 березня 2019 року. Київ : Нац. акад. адвокатура України. 2019. 212 с.
Багатотомний документ	1. Велика українська юридична енциклопедія : у 20 т. Харків : Право, 2016. Т. 19: Кримінальний процес, судострій, прокуратура та адвокатура / редкол. В. Т. Нор (голова) та ін. ; Нац. акад. прав. Наук України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. 960 с. 2. Кримінальне право України. Особлива частина : підруч. / за ред. А. В. Шевчука, М. Д. Дякур. Чернівці : Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича, 2013. 456 с. 3. Науково-практичний коментар Цивільного процесуального кодексу України : у 4 т. / ред. П. С. Тесенка. Харків : Апостол, 2012. Т. 2. 329 с.
Частина видання: розділ книги	1. Moore M. Organized Crime as Bisness Enterprise. Major issues in Organized Crime Control. Collective monograph., Washington D. C. 2017. P. 205–219. 2. Луцький І. В. Проблемні питання правового забезпечення юридичних прав внутрішньо переміщених осіб: національний та міжнародний аспекти : монографія / за заг. ред. С. В. Власова, Т. М. Якуба, Б. Д. Севастьянова. Львів : РПК, 2016. С. 261–272.

Продовж. Додатка Г

1	2
Матеріали конференцій, з'їздів	1. Полянська Є. А. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. <i>Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів</i> : матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 21–22 травня 2020 р.). Суми, 2020. С. 357–360. 2. Примаченко В. Ф. Окремі аспекти визначення місця обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство в системі заходів кримінально-правового характеру. <i>Організаційно-правові засади запобігання домашньому насильству: реалії та перспективи</i> : матеріали круглого столу, 31 травня 2019 р. Запоріжжя : КПУ, 2019. С. 138–141.
Стаття з довідкового видання або продовжуваного видання	1. Комаров О. С. Звільнення від кримінальної відповідальності. <i>Великий енциклопедичний юридичний словник</i> / ред. Ю. С. Шемшученко. Харків : Юрист, 2012. С. 530. 2. Семченко Д. Ж. Заходи кримінально-правового характеру. <i>Держава і право. Юридичні науки</i>. Київ, 2011. Вип. 62. С. 132–137.
Стаття з періодичного видання (журнал, газета)	1. Ягунов Д. В. Трансформація системи альтернативних покарань в Англії та Уельсі: можливість запозичення зарубіжного досвіду для України. <i>Відродження правосуддя в Україні</i>. 2007. № 2. С. 67–72. 2. Ющик О. І. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею на поруки: теорія і практика. <i>Часопис Київського університету права</i>. Випуск 4. 2019. С. 354–359. 3. Забродський П. П. Проблеми визначення суб'єкта кримінального правопорушення. <i>Visegrad journal on human rights</i>. 2011. № 3. Р. 104–108.
Рецензії	1. Дяков А. В. Необхідність розробки міжнародно-правового врегулювання пробаційних програм в Україні. <i>Віче</i>. 2011. № 1/2. С. 20–21. Рец. на кн.: Грубікова С. А. Міжнародно-правове регулювання пробаційних програм в Україні : монографія. Ужгород : Ріст, 2013. 407 с. 2. Renseller L. Global space: the menace of international drug trade. <i>Currant history</i>. 1995. Vol. II, May. P. 13–25.

Продовж. Додатка Г

1	2
Інші видання: автореферати дисертацій	1. Балабанова Д. В. Кримінальні правовідносини, що виникають у сфері вчинення кримінальних правопорушень медичної діяльності: теоретичні та практичні проблеми : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.08 / Національний університет «Одеська юридична академія», Одеса, 2011. 33 с. 2. Веренков С. А. Забезпечення прав і свобод громадян у сфері приватного права : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03. Київ, 2013. 31 с. 3. Чайкін О. І. Людські права в цивільному праві: зміст, місце та особливості захисту: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.02 / Київський національний університет внутрішніх справ. Київ, 2012. 19 с.
Дисертації	1. Харитонова О. В. Земельні правовідносини, що виникають у сфері здійснення аграрної діяльності: теоретико-прикладні проблеми : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Тернопіль, 2012. 337 с. 2. Фензер Л. В. Колізії в приватному праві: проблеми теорії та практики : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03 / Чернівецький національний університет. Чернівці, 2010. 332 с.
Архівні документи	1. Центральний державний історичний архів України, м. Київ. Ф. 1235 Грушевські – історики та філологи. 1830–1958 рр. оп. 1 Спр. 1055. Протоколи засідання комісій по утворенню Української національної бібліотеки. Чернетки, 1918 р., 4 арк. 2. Державний архів Львівської області Ф. 297 Товариство «Академічне братство» у Львові. 1880–1922 рр. оп. 1 Спр. 4. Матеріали (звіти, листування та ін.) про діяльність Товариства за 1881–1896 рр., 153 арк.
Патенти	1. Інфузійний препарат для парентерального харчування «Глюксил»: пат. 32834 Україна: МПК 8 C08K33/00, G02T1/45, G 1H3/00. №199901189; заявл. 22.03.09; опубл. 27.08.09, Бюл. № 16. 4 с. 2. Спосіб встановлення смерті осіб, зниклих безвісті: пат. 87342 Росія. № 100304345216; заявл. 01.04.2000; опубл. 02.09.2001, Бюл. № 3 (кн. 1). 120 с.

Продовж. Додатка Г

1	2
Стандарти	1. ДСТУ 1.5:2003 Національна стандартизація. Правила побудови, викладання, оформлення та вимоги до змісту нормативних документів (ISO/IEC Directives, part 2, 2001, NEQ). Каталог НД України, 2003. 103 с. 2. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право». Затверджено і введено в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 12.12.2018 р. № 1379. 19 с.
Бібліографічні показники	1. Валерій Олександрович Глушков: (до 70-річчя від дня народж.) / Київський національний університет імені Тараса Григоровича Шевченка ; упоряд. А. П. Андрушко. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 108 с. (Біографія і бібліографія вченого). 2. Дрьомін В. М.. Бібліографічний довідник з кримінології (2000–2020) / ред. О. Г. Кульман. Одеса : Юрид. академія, 2020. 188 с. 3. Систематизований показник судової практики з питань призначення покарання, опублікованих у Віснику Верховного Суду України за 2000–2010 роки / Верховний Суд України ; уклад. О. О. Бедний, А. С. Бурла. Київ : Видавництво ВСУ, 2006. 25 с.
Електронні ресурси	1. Конвенція про захист прав і основоположних свобод від 04.11.1950 р. № 995_004. Дата оновлення: 02.10.2013. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#n2 (дата звернення: 12.01.2021). 2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16.12.1966 р. № 995_043. Дата оновлення: 19.10.1973. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (дата звернення: 12.01.2021). 3. Декларація про ліквідацію дискримінації щодо жінок від 07.11.1967 р. № 995_386. Дата оновлення: 07.11.1967. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_386#Text (дата звернення: 12.01.2021). 4. Конвенція ООН по ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18.12.1979 р. № 995_207. Дата оновлення: 06.10.1999. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text (дата звернення: 12.01.2021).

Продовж. Додатка Г

1	2
	5. Конвенція Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства від 25.10.2007 р. № 994_927. Дата оновлення: 20.06.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_927#Text (дата звернення: 12.01.2021). 6. Модельне законодавство ООН про насильство в сім'ї від 02.02.1996 р. URL: http://www.gender.cawaterinfo.net/publications/pdf/mod_un.pdf (дата звернення: 12.01.2021).
Законодавчі та нормативні документи	1. Конституція України: станом на 1 січня 2021 р.: відповідає офіц. тексту. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 102 с. 2. Загальна декларація прав дитини від 20 листопада 1959 року. <i>Офіційний Вісник України</i>. 2020. № 42. Ст. 278. 3. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству щодо жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами від 11.05.2011 р. <i>Вісник Верховного Суду України</i>. 2007. № 11. 4. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2001. № 25–26, ст. 131. 5. Кримінальний процесуальний кодекс України. Чинне законодавство зі змінами та доповненнями станом на 01 червня 2017 року. Київ : ПАЛИВОДА А. В. 2017. 372 с. 6. Про попередження насильства в сім'ї : Закон України від 15.11.2001 р. № 2789-III. Дата оновлення: 07.01.2018. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2789-14#Text (дата звернення: 13.01.2021). 7. Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06 вересня 2012 р. № 5207-VI. <i>Відомості Верховної Ради</i>. 2013. № 32. Ст. 412. 8. Про тимчасові слідчі комісії і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України : Закон України від 19 грудня 2019 р. № 400-IX. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2020. № 27. Ст. 174. 9. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI. <i>Відомості Верховної Ради України</i>. 2011. № 32. Ст. 314.

Продовж. Додатка Г

1	2
	10. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційними скаргами Давимоки Олександра Григоровича, Бойка Миколи Вікторовича, Крюка Володимира Миколайовича, Токаренка Віталія Леонідовича щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень пункту 4 частини першої статті 97 Закону України «Про національну поліцію» № 18-рп/2020 від 22 жовтня 2020 р. <i>Офіційний Вісник України</i>. 2020. № 50. Ст. 3288. 11. Про затвердження Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення від 30 червня 2020 р. № 0298905-20. <i>Офіційний Вісник України</i>. 2020. № 45. Ст. 3492. 12. Про затвердження Положення про державну реєстрацію кормових добавок : Постанова Кабінету Міністрів України від 03 березня 2020 р. № 210. <i>Офіційний Вісник України</i>. 2020. № 15. Ст. 3246.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

ДЛЯ НОТАТОК

[illegible]

Навчальне видання

БАРАНЕНКО Дмитро Володимирович

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

Методичні вказівки
до виконання та захисту курсових робіт

Комп'ютерна правка й коректура *О. Г. Костенко*
Комп'ютерне верстання *Ю. С. Семенченко*

Формат 60×84/16. Ум. друк. арк. 3,02. Тираж 100 прим. Вид. № 24. Зам. № 0412-65.

Видавець і виготівник Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова

просп. Героїв України, 9, м. Миколаїв, 54007

E-mail : publishing@nuos.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6402 від 19.09.2018 р.